MARIÁNSKOLÁZEŇSKO
DOBROVOLNÝ SVAZEK OBCÍ

PAMÁTKY REGIONU ANEB ČTVRTSTOLETÍ ZMĚN /

SEHENSWÜRDIGKEITEN DER REGION – VIERTELJAHRHUNDERT AN ÄNDERUNGEN

IX

Mikroregion **Mariánskolázeňsko** vám nabízí mnohá překvapení a nečekané zážitky. Můžete s námi navštívit místa, kudy kráčela historie dávno minulá, třeba pozůstatky hradu Kynžvart, nebo si připomenout události nedávné např. u pomníku obětem na pochodu smrti v dubnu 1945 nedaleko Pístova. Celou řadu informací získáte např. i v Kabinetu kuriozit zámku Kynžvart nebo si prostě jen odpočinete a načerpáte sílu u rybníků Kajetán u obce Tři Sekery, u Knížecího rybníku u Velké Hleďsebe či v krásné okolní krajině s nespočtem přírodních atraktivit.

Die **Marienbader Region** bietet Ihnen unzählige Überraschungen und unerwartete Erlebnisse. Sie können mit uns Orte besuchen, die von längst vergangenen Zeiten erzählen, wie etwa die Überreste der Burg Kynžvart, oder sich an Ereignisse aus jüngerer Vergangenheit erinnern, zum Beispiel bei dem Denkmal an die Opfer des Todesmarsches im April 1945 in der Nähe von Pístov. Eine ganze Reihe an interessanten Informationen erwartet Sie im Kuriositätenkabinett auf dem Schloss Kynžvart, alternativ können Sie nur einfach abschalten und sich bei den Teichen Kajetán in der Nähe der Gemeinde Tři Sekery, beim Knížecí Teich bei Velká Hleďsebe oder in der herrlichen Natur mit einer Fülle von Naturattraktionen erholen.

Rybník Kajetán / Teich Kajetán

Pokud navštívíte náš region, nesmíte samozřejmě minout město **Mariánské Lázně**, které vděčí za svoji slávu nejen svým léčebným metodám a kvalitním léčivým zdrojům, ale v neposlední řadě i svému malebnému okolí. V samotné lázeňské zóně bylo objeveno zhruba 100 studených pramenů minerální vody s vysokým obsahem kysličníku uhličitého, některé z nich byly přitom známy a používány už na počátku 16. století.

Falls Sie unsere Region besuchen, dürfen Sie keinesfalls die Stadt **Mariánské Lázně** / Marienbad auslassen. Der Kurort verdankt seinen Ruhm nicht nur seinen Behandlungsmethoden und hochwertigen Heilressourcen, sondern auch der malerischen Umgebung. Direkt in der Kurzone wurden etwa 100 kalte Mineralwasserquellen mit einem hohen Kohlendioxidgehalt entdeckt, wobei manche von ihnen bereits seit dem Anfang des 16. Jahrhunderts bekannt waren und heute noch benutzt werden.

Přímo v centru Mariánských Lázní, než se vydáte dále po okolním kraji, si určitě projděte nádhernou **novobarokní litinovou kolonádu z konce 19. století**, kterou nechal postavit opat kláštera Teplá a která byla v roce 2010 zařazena na seznam národních kulturních památek. Další dominantou lázeňské zóny je tzv. **Zpívající fontána**. Rozeznívá se vždy od 30. dubna ve 21.00 hodin až do 31. října ve 20.00 hodin hraje denně od 7.00 do 19.00 každou lichou hodinu, ve 21 a 22 hodin se dočkáte projekce s barevným osvětlením. Celé město má kouzelnou atmosféru dotvořenou nádhernými parky a historickými lázeňskými domy.

Direkt im Zentrum Marienbads, bevor Sie in die Umgebung aufbrechen, sollten Sie auf jeden Fall die herrliche **pseudobarocke gusseiserne Kolonnade aus dem Ende des 19. Jahrhunderts** besichtigen. Die Kolonnade ließ der Abt des Klosters Tepl bauen und sie befindet sich seit 2010 auf der Liste der nationalen kulturellen Denkmäler. Eine weitere Dominante der Kurzone ist die sogenannte **Singende Fontäne**. Sie erklingt jedes Jahr immer zum ersten Mal am 30. April um 21.00 Uhr, bis zum 31. Oktober um 20.00 Uhr spielt sie täglich ab 7 Uhr jede ungerade Stunde bis 19 Uhr. Außerdem erwartet Sie um 21 und 22 Uhr eine Projektion mit farblichen Beleuchtungseffekten. Die gesamte Stadt hat eine magische Atmosphäre, die durch herrliche Parks und historische Kurhäuser unterstrichen wird.

Kolonáda, fontána / Kolonnade, Fontäne

Při procházce městem vás jistě zaujmou i **církevní památky**, neboť zde vznikly chrámy, které navštěvovali a dodnes obdivují hosté z celého světa. Jsou to: Kostel Nanebevzetí Panny Marie na Goethově náměstí, Evangelický kostel postavený v roce 1857. Pravoslavný kostel sv. Vladimíra a Anglikánský kostel – oba naleznete v Ruské ulici.

Bei einem Spaziergang durch die Stadt werden Sie bestimmt auch von **kirchlichen Bauten** bezaubert. Die hier entstandenen Kirchen wurden von Gästen aus der ganzen Welt besucht und auch heute noch bewundert – zum Beispiel die Kirche Mariä Himmelfahrt auf dem Goethe-Platz, die im Jahre 1857 erbaute evangelische Kirche Corporis Christi, die russisch-orthodoxe Kirche des Heiligen Wladimir und die Anglikanische Kirche. Die beiden zuletzt genannten finden Sie in der Russischen Straße (Ruská ul.).

Kostel Nanebevzetí Panny Marie / Die Kirche Mariä Himmelfahrt

V bezprostřední blízkosti města najdeme téměř 20 km široký pás lesů, protkaný značenými stezkami, pravý ráj pro turistiku. Za návštěvu určitě stojí také řada menších vesnic a míst s mimořádnými přírodními, kulturními a církevními zastaveními. Zde je několik tipů na ty nejatraktivnější z nich.
In unmittelbarer Nähe der Stadt befindet sich ein fast 20 km breites Wälder-Band, das durch markierte Wege sprichwörtlich durchwebt ist, ein echtes Wanderparadies. Sehenswert ist eine ganze Reihe von kleineren Dörfern und Orten mit Natur-, Kultur- oder kirchlichen Attraktionen. Hier einige Tipps zu den interessantesten von ihnen.

Obec **Dolní Žandov** (Unter Sandau) leží 14 km od Mariánských Lázní mezi Českým lesem a CHKO Slavkovský les. První písemná zpráva pochází z roku 1197, kdy se stala ves majetkem tepelského kláštera. Někdy mezi roky 1261 – 1278 byl Žandov povýšen na město. Postupně získával městská práva, např. vařit pivo, pořádat trhy. Roku 1347 bylo městečko zničeno a později znovu obnoveno. Počátkem 14. století byl nedaleko vystavěn **hrad Boršengrýn**. Dnes zřícenina, nedaleko níž se nachází židovský hřbitov.
Die Gemeinde **Dolní Žandov** (Unter Sandau) liegt 14km von Marienbad entfernt, zwischen dem Mittelgebirge Böhmischer Wald (Český les) und dem Naturschutzgebiet Slavkovský les (Kaiserwald). Die erste Erwähnung der Gemeinde stammt aus dem Jahre 1197, als das Dorf dem Kloster Tepl geschenkt wurde. Zwischen den Jahren 1261 – 1278 wurde Dolní Žandov zur Stadt erhoben. Nach und nach bekam Sandau die Stadtrechte, wie z.B. Bier zu brauen oder Märkte zu veranstalten. Im Jahre 1347 wurde das Städtchen vernichtet und später wieder erneuert. Am Anfang des 14. Jahrhunderts wurde unweit die **Burg Boršengrýn** (Borschengrün) gebaut. Heute ist es nur eine Ruine, unweit von ihr finden Sie einen jüdischen Friedhof.

Dominantou Dolního Žandova je původně gotický **kostel sv. Michaela**, jenž byl roku 1682 přestavěn na barokní. Hlavní oltář s obrazem sv. Michala, patrona vojáků, lékárníků, pekařů, sklářů a slévačů, pochází z roku 1697.
Die Dominante von Dolní Žandov ist die ursprünglich gotische **Kirche des Heiligen Michael**, die im Jahre 1682 barock umgebaut wurde. Der Hauptaltar mit dem Bild von St. Michael, Schutzpatron der Soldaten, Apotheker, Bäcker, Glasmacher und Gießer, stammt aus dem Jahre 1697.

V jihozápadní části obce je památník připomínající oběti světových válek.
Im südwestlichen Teil der Gemeinde befindet sich ein Denkmal an die Opfer beider Weltkriege.

Památník sv. válek / Denkmal an Opfer der Weltkriege

Dolní Žandov je položen do krásné krajiny, která přímo vybízí k procházkám nebo projížďkám po cyklostezce. Rovněž tu najdete občerstvení v místních restauracích. Můžete využít i dobré autobusové i vlakové spojení ve směru Plzeň – Cheb.
Dolní Žandov ist situiert in einer herrlichen Landschaft, die Sie direkt zu Spaziergängen oder Fahrradtouren einlädt. In den hiesigen Restaurants kann man sich erfrischen, es gibt eine gute Bus- und Bahnanbindung Richtung Plzeň – Cheb (Pilsen - Eger).

Manský dvůr / Lehnhof

V okolí Žandova byste neměli vynechat zastávku u **Manského dvora** s bohatou, téměř tisíciletou historií. Původně byl pravděpodobně součástí ochrany hranic českého království. Později dvůr tvořil kamenný dvorec s hospodářskými budovami.
Po druhé světové válce byl znárodněn a stal se součástí JZD. Od 90. let je postupně rekonstruován rodinou původního majitele, které byl navrácen.
V současné době slouží jeho část jako penzion a nachází se tu též regionální minimuzeum. Obdivovatele architektury zaujme jistě hrázděný stavební styl, který byl do 19. století používán jak na venkově, tak ve městech.

Unterwegs in der Nähe von Žandov sollten Sie sich einen Aufenthalt bei **Manský dvůr** (Lehnhof) mit seiner reichhaltigen, fast eintausend Jahre alten Geschichte nicht entgehen lassen. Ursprünglich war der Hof wahrscheinlich ein Bestandteil des Grenzschutzes des Böhmischen Königreichs. Später befand sich hier ein Steinhof mit Wirtschaftsgebäuden.
Nach dem Zweiten Weltkrieg wurde er verstaatlicht und zum Bestandteil einer LPG. Seit den 90. Jahren wird er allmählich durch die Familie des ursprünglichen Besitzers rekonstruiert, die es im Rahmen der Restitutionen nach der Wende zurückbekam.
Heutzutage befinden sich in einem Teil des Hofs eine Pension und ein regionales Minimuseum. Die Architekturfans wird gewiss der Fachwerkbaustil des Hofs interessieren, der bis zum 19. Jahrhundert sowohl auf dem Lande als auch in den Städten geläufig wurde.

Salajna / Salajna

Víska Salajna se nachází severozápadně od **Dolního Žandova**. Od roku 2004 je vesnickou památkovou zónou. Pokud projedete na kole nebo autem údolí Šitbořského potoka, budete mít nevšední zážitek při pohledu na řadu dochovaných a opravených statků a stavení. Tzv. **hrázděnky** mají přízemí domů zděné a hrázděné jsou štíty. Čím starší objekt, tím více obsahuje hrázdění a méně cihlového zdiva. Takovéto stavební prvky můžeme vidět např. na Manském dvoře, ve Třech Sekerách, na Zádubu – Závišíně.
Das Dörfchen Salajna (Konradsgrün) finden Sie nordwestlich von **Dolní Žandov**, im Jahre 2004 wurde die Gemeinde zu einer Dorfdenkmalschutzzone erklärt. Falls Sie das Tal des Baches Šitboř

entweder mit dem Fahrrad oder mit dem Auto durchfahren, erwartet Sie ein echtes Erlebnis beim Anblick einer ganzen Reihe erhaltener oder restaurierter Höfe und Häuser. Die hiesigen **Fachwerkhäuser** haben gemauerte Erdgeschosse und Fachwerkgiebel: Je älter das Objekt, desto größer der Anteil am Fachwerk und weniger am Gemauerten. Solche Bauelemente kann man z. B. auf Manský dvůr, in Tři Sekery oder in Zádub – Závišín sehen.

Malé lázeňské město **Lázně Kynžvart** na úpatí Slavkovského lesa láká návštěvníky řadou atraktivit. Původní podhradní osada ze 13. století se stala od roku 1623 majetkem rodu Metternichů. Prameny, známé již ze 16. století, daly v 19. století základ ke vzniku lázní. V současné době poskytují lázeňskou péči hlavně dětským pacientům.
Pro obdivovatele dávné historie se nad městem nalézá **zřícenina hradu Kynžvart** (původně Königswart = Králova stráž).
Eine kleine Kurstadt **Lázně Kynžvart** (Bad Königswart) am Fuß des Mittelgebirges Slavkovský les (Kaiserwald) lockt Besucher mit einer Reihe von Attraktionen. Die ursprüngliche Vorburg-Gemeinde aus dem 13. Jahrhundert gehörte seit 1623 dem Metternich-Geschlecht – im 19. Jahrhundert entstand hier dann, dank den hiesigen, bereits im 16. Jahrhundert bekannten Quellen, ein Kurort. Heutzutage dient dieser vor allem Patienten im Kindesalter.
Interessieren Sie sich für ältere Geschichte, sollten Sie auf jeden Fall die über der Stadt platzierte **Burgruine Kynžvart** (Königswart = Die Warte des Königs) besichtigen.

Dominantou Kynžvartu je však **zámek Kynžvart,** stojící uprostřed rozlehlého parku. Původní tvrz byla v barokní zámek přestavěna na konci 17. století. Jeho historie je spojena s osobou kancléře Metternicha, který jej nechal přestavět do dnešní podoby ve stylu vídeňského klasicismu. Návštěvníky jistě zaujme zámecká knihovna obsahující asi 42 000 svazků, z nichž většina rukopisů a prvotisků je dnes digitalizována. Pro milovníky kuriozit je zde mimořádná sbírka osobních předmětů známých historických osobností. Dojmy z prohlídky můžete nechat doznít ve venkovní zámecké kavárně s pohledem na golf.
Der Stadt Kynžvart dominiert das inmitten eines großen Parks stehende **Schloss Kynžvart**. Diese alte Festung wurde am Ende des 17. Jahrhunderts in ein Barockschloss umgebaut. Seine Geschichte ist mit der Person von Staatskanzler Metternich eng verbunden, der es in die heutige Form im Stile des Wiener Klassizismus umbauen ließ. Besucher wird gewiss die etwa 42 000 Bänder beinhaltende Schlossbibliothek interessieren, wobei die meisten Handschriften und Inkunabeln bereits digitalisiert sind. Kuriositätenliebhaber finden hier außerdem eine außerordentliche Sammlung vieler von berühmten historischen Persönlichkeiten stammender Gegenstände. Die Eindrücke nach der

NOVAVIT

Besichtigung kann man in dem Schlosscafé mit Aussicht auf einen Golfplatz ausklingen lassen.

Zámek Kynžvart / Schloss Kynžvart

Ve městě najdeme také **farní kostel sv. Markéty**. První zmínka o kostele nás zavede až do roku 1372. V roce 1865 kostel vyhořel, stejně jako východní část města. V letech 1869 – 1870 byl postaven kostel nový a na oslavu sv. Markéty vysvěcen.

Die erste Erwähnung der in der Stadt sich befindenden **Pfarrkirche der Hl. Margareta** führt uns bis zum Jahre 1372 zurück. Im Jahre 1865 brannte die Kirche genauso wie der östliche Teil der Stadt aus. Zwischen den Jahren 1869 – 1870 wurde die Kirche neu gebaut und zur Ehre der Hl. Margareta geweiht.

Kostel sv. Markéty / Kirche Hl. Margareta

Přírodní památka **Kynžvartský kámen** se nachází asi 2 km jižně od Lázní Kynžvart. Jedná se o žulové balvany jednotlivě i ve skupinách. Největší z nich je asi 5 metrů vysoký a jeho povrch je zbrázděn širokými a hlubokými rýhami, které vznikly povrchovým zvětráváním.

Das Naturdenkmal **Königswarter Stein** befindet sich etwa 2 km südlich von Lázně Kynžvart (Bad Königswart), wo sie vereinzelt oder in Gruppen vorkommende Granitblöcke sehen können. Der größte Felsblock ist etwa 5 Meter hoch und an seiner Oberfläche sieht man deutlich breite und tiefe durch Verwitterung entstandene Rillen.

Na cestě z Velké Hleďsebe do Dolního Žandova vás v obci **Stará Voda** čeká památka, která byla zapsána v seznamu památek „Přežijí rok 2000?“ Můžeme prozradit, že byla s pomocí obce a dotace úspěšně zrekonstruována. Jedná se o kapli sv. Anny z roku 1712. Celkem byla renovována třikrát: 1885, 1923 a 1995. Kaple je osmihranná, zčásti roubená se šindelovou střechou a zvoničkou. Původně měla zvony, které byly konfiskovány během obou světových válek. Na své cestě byste tuto kulturní památku neměli opominout.
Auf dem Weg aus Velká Hleďsebe (Groß Sichdichfür) nach Dolní Žandov (Sandau) erwartet Sie in der Gemeinde **Stará Voda** (Altwasser) eine in der Liste der Bedrohten Denkmäler „Werden sie das Jahr 2000 überleben?“ eingetragene Sehenswürdigkeit. Wir dürfen verraten, dass sie mit Hilfe der Gemeinde und der Subventionen erfolgreich restauriert wurde. Es handelt sich um die St. Anna-Kapelle aus dem Jahre 1712. Sie wurde bereits dreimal restauriert: 1885, 1923 und 1995. Die Kapelle ist achteckig, zum Teil als Blockbau gebaut mit einem Schindeldach und einem Glöckchenturm. Ursprünglich gab es hier Glocken, die während der beiden Kriege jedoch beschlagnahmt wurden. Sie sollten sich dieses Kulturdenkmal nicht entgehen lassen.

Kaple sv. Anny / St. Anna-Kapelle

Místo původní obce **Vysoká** leží v nadmořské výšce 666 metrů, asi 4km západním směrem od Staré Vody. Vysoká byla založena pravděpodobně již v polovině 13. století a žilo v ní asi 700 obyvatel. Najdeme zde **část kostela sv. Jana Křtitele**. Jedná se o jednolodní kostel z roku 1511. Osud kostela byl podobný osudu vesnice po 2. světové válce. Počet obyvatel klesl, 90 procent domů bylo zbořeno. Kostel byl opuštěn, vnitřní zařízení odcizeno nebo zničeno. V roce 1968 byl kostel značně poškozen a jeho střecha zbořena. Po roce 1990 byla obnovena

věž kostela a vnitřek upraven jako pietní místo, které vybízí k zamyšlení a rozjímání nad devastací Vysoké a okolních osad. V roce 2013 bylo opraveno obvodové zdivo hlavní lodi kostela v rámci akce „Přeshraniční spolupráce – sbližování národů“.

Die Stelle, wo sich früher die Ortschaft **Vysoká** (Maiersgrün) befand, liegt auf etwa 666 Höhenmetern über dem Meeresspiegel, etwa 4km westlich von Stará Voda. Die Gemeinde Vysoká wurde wahrscheinlich bereits in der Hälfte des 13. Jahrhunderts gegründet und hatte etwa 700 Einwohner. Heute finden wir hier einen **Torso der Pfarrkirche St. Johannes des Täufers**. Es handelt sich um eine einschiffige Kirche aus dem Jahre 1511. Das Schicksal der Kirche ähnelte dem Schicksal des Dorfes nach dem Zweiten Weltkrieg: Die Einwohneranzahl sank, 90 Prozent der Häuser wurden abgerissen – die Kirche wurde verlassen, die innere Ausstattung geklaut oder zerstört. Im Jahre 1968 wurde die Kirche stark beschädigt und ihr Dach abgerissen. Nach dem Jahre 1990 wurde der Kirchturm erneuert und das Innere der Kirche als eine Gedenkstätte hergerichtet, die zum Nachdenken und Nachsinnen über die Verwüstung von Vysoká und den anliegenden Gemeinden auffordert. 2013 wurden die Außenmauern des Kirchenhauptschiffs im Rahmen der Aktion „Grenzüberschreitende Zusammenarbeit - Annäherung der Nationen“ renoviert.

Kostel sv. Jana Křtitele / Kirche des St. Johannes des Täufers

Dominantu obce **Velká Hleďsebe** tvoří **kostel sv. Anny** s věží vysokou 42 metrů. Základní kámen byl položen roku 1908 a už v roce 1911 byl kostel dokončen a vysvěcen. Je postaven v novorománském slohu. Pozemek na stavbu kostela zakoupil a věnoval hoteliér A. Schwarz a na přání své manželky Anny byl kostel zasvěcen svaté Anně. Hlavní oltář netvoří oltářní obraz, ale socha sv. Anny s knihou v ruce. V době adventu ožívá kostel adventními koncerty a na svátek sv. Štěpána se mohou lidé těšit na „živý betlém".

Das Wahrzeichen der Gemeinde **Velká Hleďsebe** (Groß Sichdichfür) bildet **die Kirche Heilige Anna** mit ihrem 42 m hohen Kirchenturm. Der Grundstein wurde 1908 gelegt und bereits 1911 war die Kirche fertig und eingeweiht. Sie wurde im neuromanischen Stil gebaut. Das Grundstück zum Kirchenbau kaufte und widmete der Gemeinde der Hotelier A. Schwarz und im Sinne des Wunsches seiner Ehefrau Anna wurde die Kirche der Heiligen Anna geweiht. Der Hauptaltar wird nicht durch ein Altarbild gebildet, sondern durch eine Statue der Heiligen Anna mit einem Buch in der Hand. In der Adventszeit lebt die Kirche mit Adventskonzerten auf und am 26. Dezember am Hl. Stephanitag können sich die Besucher auf eine „lebendige Krippe" freuen.

O tom, že dnešní lidé propojují současnost s minulostí, na kterou nezapomínají, se můžeme přesvědčit v nedalekém parčíku. V roce stého výročí vzniku republiky tu byl postaven **památník obětem 1. světové války** a zasazen „Strom republiky".

Im unweit gelegenen Park kann man sehen, dass die Leute heutzutage die Gegenwart mit der nicht vergessenen Vergangenheit verknüpfen. Im Jahre des 100. Jubiläums der Entstehung der damaligen Tschechoslowakei wurde hier 2018 ein **Denkmal an die Opfer des Ersten Weltkrieges** errichtet und der Baum der Republik eingepflanzt.

Kostel sv. Anny V. Hleďsebe / Kirche Hl. Anna Groß Sichdichfür

Obec **Tři Sekery** leží asi 6 km jihozápadně od Mariánských Lázní.
Die Gemeinde **Tři Sekery** (Dreihacken) liegt etwa 6 km südwestlich von Marienbad entfernt.

První zmínka pochází z roku 1529. K historii se váže pověst o založení obce Tři Sekery. Mezi českými a německými městy probíhal ve středověku čilý obchod. Na jedné takovéto obchodní cestě mezi Norimberkem a Chebem si němečtí formani vybrali k odpočinku místo v lese. Jeden z vozků spatřil v trávě lesklý, třpytící se kámen. Všichni formani se seběhli a prohlíželi si vzácný nález. Rozhodli se místo nálezu označit. Jeden z vozků uchopil sekeru a vysekal do statné jedle tři záseky. Pokračovali v cestě do Prahy a později se na místo vrátili. Začali s těžbou měděné rudy a ta se zde udržela až do minulého století. Událost dodnes připomíná znak obce, ve kterém je jedle a tři zaseknuté sekery.
Die erste Erwähnung des Ortes kommt aus dem Jahre 1529. Zur Entstehung der Gemeinde bezieht sich eine Geschichte: Zwischen den deutschen und tschechischen Städten lief im Mittelalter ein reger Handel. Während so einer Handelsreise zwischen Nürnberg und Eger haben sich deutsche Fuhrmänner einen Rastplatz im Wald ausgesucht, wo einer der Fuhrmänner plötzlich im Gras einen glitzernden Stein sah. Die Fuhrmänner waren angetan von dem kostbaren Fund und haben sich entschieden, den Fundort zu markieren. Einer der Männer nahm seine Axt und haute in eine stattliche Tanne drei Kerben. Dann sind sie weiter nach Prag gefahren und erst später kamen sie zurück. Sie fingen hier später mit dem Kupfererzabbau an, der hier bis zum vorigen Jahrhundert anhielt. An das Ereignis erinnert auch heute noch das Gemeindewappen, wo sich eine Tanne und drei eingeschlagene Äxte befinden.

Obec se rozzáří po právě probíhající rekonstrukci prostoru před radnicí. Uprostřed náměstíčka najdeme malý park s lavičkami a s kamenným potůčkem s tekoucí vodou. Z náměstí se dostaneme do přírodní zahrady, která je postupně tvořena z přírodních materiálů. V budově bývalé fary vznikne infocentrum a další využitelné prostory.
Nach den aktuell laufenden Renovierungsarbeiten im Raum vor dem Rathaus findet die Gemeinde zu ihrer alten Schönheit zurück. Inmitten des Platzes befindet sich ein kleiner Park mit Bänken und einem Steinbach mit fließendem Wasser. Aus dem Platz kommen wir zum Naturgarten, der hier allmählich aus Naturmaterialien entsteht. Im ehemaligen Pfarrgebäude entstehen ein Infozentrum sowie weitere verwendbare Räumlichkeiten.

Ve středu obce se nachází **minimuzeum Bouda**. K vidění jsou zde historické exponáty nábytku a předmětů každodenní potřeby, které místní občané muzeu věnovali.

Im Gemeindezentrum befindet sich das **Minimuseum Bouda** (Hütte). Hier können Sie historische Exponate sehen, die die hiesigen Einwohner dem Museum gewidmet haben, wie zum Beispiel Möbel oder Gegenstände des täglichen Gebrauchs.

Minimuzeum Bouda / Minimuseum Bouda/Hütte

Kostel 14 sv. pomocníků v nouzi pochází z let 1787 – 1790. Nalezneme v něm hlavní oltář se čtrnácti sochami v životní velikosti. Jeho vnitřní vybavení a zvon byly převezeny ze zrušeného paduánského klášterního kostela ze Světců u Tachova. Věž postavena v letech 1807 – 1809. Dalším místem k povšimnutí je Socha sv. Jana Nepomuckého datována z roku 1765 - je významným prvkem veřejného prostranství kolem opraveného kostela. V roce 2014 byla socha renovována a slavnostně odhalena při příležitosti Zahradní slavnosti, konané každoročně první srpnovou sobotu.

Die Vierzehn-Nothelfer-Kirche stammt aus den Jahren 1787 – 1790. Auf dem Hauptaltar befinden sich 14 Statuen in Lebensgröße. Die Innenausstattung und die Glocke wurden aus der aufgelösten paduanischen Klosterkirche aus Světce (Heiligen) bei Tachau hierhergebracht. Der Turm wurde in den Jahren 1807 – 1809 gebaut. Die nächste bemerkenswerte Stelle ist die aus dem Jahre 1765 datierte Statue des Hl. Johannes Nepomuk – sie ist ein bedeutsames Element der Umgebung der renovierten Kirche. Im Jahre 2014 wurde die Statue restauriert und feierlich enthüllt bei der traditionellen Gartenfeier, die jedes Jahr am ersten Augustsamstag stattfindet.

Socha sv. Jana Nepomuckého / Hl. Johannes Nepomuk Statue

Zvláštní kapitolou historie obce je **množství křížů** vztyčených v české krajině a jejich obnova. V určitých obdobích dějin ničených a zatracovaných a v jiných opět obnovovaných. Některé z nich jsou čistě symbolikou křesťanského smýšlení. Ostatní plnily funkci pamětní, smírčí, či se k nim vázaly tajemné pověsti o neštěstí, zabití apod. A právě v obci Tři Sekery a jejím okolí můžeme v malebné krajině objevovat řadu těchto křížů. V roce 2011 byl v obci spolu se dvěma dalšími obnoven Hellingerův kříž. Původní křížek byl nově rekonstruován podle dobových fotografií.

Ve stejném roce byl obnoven kříž v Plánské Huti. Je postaven na místě odcizeného pomníku obětem 1. světové války. Podoba Cikánského kříže, který připomínal neštěstí při táboření, se nedochovala, a proto byl vytvořen nový podstavec s ukřižovaným Kristem.

Ein besonderes Kapitel der Geschichte wird durch **die vielen Kreuze** sowie ihre Erneuerung, die man in der tschechischen Landschaft sieht, dargestellt. Zu bestimmten Zeiten wurden diese Kreuze zerstört und verdammt, zu anderen Zeiten wieder erneuert. Manche von ihnen sind eine reine Symbolik des christlichen Denkens. Es gab allerdings auch Gedenk- und Sühnekreuze, oder man hatte diese Kreuze mit verschiedenen geheimnisvollen Geschichten über Unglücke, Tötungen usw. verbunden. Und gerade in der Gemeinde Tři Sekery und Umgebung kann man in der malerischen Landschaft eine ganze Reihe solcher Kreuze entdecken. Im Jahre 2011 wurden in der Ortschaft 3 Kreuze erneuert, unter anderem das Hellingerkreuz. Das ursprüngliche Kreuz wurde nach alten Fotos neu rekonstruiert.

In demselben Jahr wurde das Kreuz in Plánská Huť erneuert. Es wurde an der Stelle eines gestohlenen Denkmals der Opfer des Ersten Weltkriegs errichtet. Das Aussehen des ursprünglichen Zigeunerkreuzes, das an ein Unglück bei Lagern erinnerte, ist unbekannt, deshalb wurde hier ein neuer Sockel mit der Kreuzigung Christi erstellt.

Cikánský kříž / Zigeunerkreuz

Na křižovatce na jižní straně obce můžete obdivovat Francouzský kříž, kovaný kříž s bohatým zdobením. U vodárny ve Třech Sekerách stojí nově vyrobený pomník, jehož stará podoba se nedochovala. Původní vzhled si naopak zachoval Göslerův pomník na Kamenci. Pomník s křížkem v Chodovské Huti byl kompletně obnoven. Cestou na Tachovskou Huť vás jistě zaujme celokovový kříž se svatým obrázkem na oblém kameni. Na řadě těchto míst najdete lavičku pro chvilku rozjímání či odpočinku.

Auf der Kreuzung der südlichen Seite der Gemeinde können Sie das Französische Kreuz bewundern, ein geschmiedetes Kreuz mit üppiger Verzierung. Beim Wasserturm in Dreihacken steht ein neu hergestelltes Kreuz, da das Aussehen des alten Kreuzes heute unbekannt ist. Das ursprüngliche Erscheinungsbild wurde dagegen bei dem Gösler-Denkmal in Kamenec (Hohlenstein) beibehalten. Der Gedenkstein mit einem Kreuz in Chodovská Huť (Kuttenplaner Schmelzthal) wurde komplett erneuert. Auf dem Weg zu Tachovská Huť (Tachauer Schmelzthal) wird Ihnen bestimmt ein Metallkreuz mit einem heiligen Bild auf einem runden Stein nicht entgehen. Bei vielen dieser Orte finden Sie eine Bank, wo Sie verweilen oder nachdenken können.

Kříž na Tachovskou Huť / Kreuz auf dem Weg zu Tachovská Huť

Při procházce směrem na Tachovskou Huť dojdete k objektu, ve kterém sídlila rota pohraniční stráže. Celý areál získala obec Tři Sekery. V přízemí budovy si můžete prohlédnout **muzeum železné opony Slatina**. Najdete zde zbraně i vojenské vybavení. Je možno navštívit i výslechovou místnost.
Muzeum funguje na objednávku.
Bei einem Spaziergang Richtung Tachovská Huť erreichen Sie ein Gebäude, wo sich früher ein Sitz der Grenzwachtkompanie der damaligen Tschechoslowakei befand. Das ganze Areal erwarb die Gemeinde Tři Sekery. Im Erdgeschoss des Gebäudes kann man das **Museum des Eisernen Vorhangs Slatina** (Lohhäuser) **besichtigen**, wo man Waffen sowie Armeeausstattung finden kann. Ebenfalls kann man hier einen Verhörraum besuchen.
Das Museum ist nach vorheriger Bestellung zugänglich.

K zajímavostem v obci Tři Sekery patří také **bývalá Englova továrna**, ve které se vyrábělo dřevěné zboží, hračky a také figurky do hry „Člověče, nezlob se".
Zu den Sehenswürdigkeiten der Gemeinde Tři Sekery zählt ebenso **die ehemalige Fabrik Engl**, wo früher Holzwaren und Spielzeuge produziert wurden, unter anderem auch Spielsteine zum Spiel „Mensch ärgere Dich nicht".

Dnes má obec Tři Sekery 936 obyvatel (k 1. 1. 2019) a bohatý kulturní život. Konají se tu výstavy, soutěže, sportovní akce. Může být výchozím místem pro výlety po Mariánskolázeňsku a do Německa. Najdete zde ubytování i občerstvení a budete obklopeni rozmanitou krajinou, která vybízí k relaxaci.
Aktuell hat die Gemeinde Tři Sekery 936 Einwohner (Stand: 1.1.2019) und ein abwechslungsreiches kulturelles Leben. Es finden hier Ausstellungen, Wettbewerbe und Sportveranstaltungen statt. Hier kann der Ausgangspunkt für Ihre Ausflüge in die Region um Marienbad sowie nach Deutschland sein. Man findet hier eine Unterkunft sowie Gelegenheit um sich, von einer abwechslungsreichen Landschaft umgeben, zu erfrischen.

Trstěnice patří na Mariánskolázeňsku k těm starším, ale ve své době významným obcím. Pod farnost Trstěnice patřily i okolní obce Horní Ves, Drmoul, Tři Sekery a obě Hleďsebe. Po třicetileté válce byly Trstěnice připojeny k chodovoplánskému panství. Ve vesnici žili němečtí obyvatelé, kteří se živili převážně zemědělstvím. Na konci 2. světové války a před vysídlením měla obec 500 obyvatel. Později byla dosídlena Čechy.
Trstěnice (Neudorf b. Plan) gehört in dem Marienbader Gebiet zu den älteren, aber seinerzeit bedeutsameren Gemeinden. Zur Pfarrei Trstěnice gehörten auch die Nachbargemeinden Horní Ves, Drmoul,

Tři Sekery und die beiden Hleďsebe. Nach dem Dreißigjährigen Krieg wurde die Ortschaft Trstěnice zur Kuttenplaner Herrschaft angeschlossen. Das Dorf hatte eine deutsche Bevölkerung, die vorwiegend von der Landwirtschaft lebte. Gegen Ende des Zweiten Weltkrieges und vor der Vertreibung der Deutschen hatte die Gemeinde 500 Einwohner. Später wurden hierher Tschechen angesiedelt.

Dnes se můžete nad historií našeho pohraničí zamyslet u nástěnné tabule pod památným stromem nedaleko kostela sv. Víta. Text s názvem „Společná cesta“ nás zve do míst na naší i německé straně hranice v Bavorsku, kde můžete navštívit „Stezku zamyšlení“ v okolí obcí Neualbenreuth, Hardeck a Maiersreuth. Propojuje 5 zastávek (asi 5 km). Na české straně objevíte jistě meditační místa obcí Dolní Žandov, Lázně Kynžvart, Valy, Stará Voda, Velká Hleďsebe, Tři Sekery, Drmoul, Trstěnice.
Heutzutage können Sie über die Geschichte des Grenzgebiets bei einem Infoschild unter dem Baumdenkmal in der Nähe der Kirche St. Veit nachdenken. Der Text unter dem Titel „Gemeinsamer Weg“ lädt uns zu verschiedenen Orten auf der tschechischen und ebenso auf der deutschen Seite der Grenze in Bayern ein, wo man den „Gedankentalpfad“ in der Nähe der Gemeinden Neualbenreuth, Hardeck und Maiersreuth besichtigen kann. Der Weg verbindet 5 Gedankenstellen (etwa 5 km). Auf der tschechischen Seite entdecken Sie gewiss Meditationsstellen der Gemeinden Dolní Žandov, Lázně Kynžvart, Valy, Stará Voda, Velká Hleďsebe, Tři Sekery, Drmoul und Trstěnice.

V hladině rybníka se krásně zrcadlí dominanta široké obdélníkové návsi, **farní kostel sv. Víta** pocházející ze 13. století, kde v jeho rokokovém interiéru můžeme vidět cenné nástěnné malby.
An der Teichwasseroberfläche spiegelt sich herrlich die Dominante des breiten rechteckigen Dorfplatzes – **die Pfarrkirche St. Veit**. Sie stammt aus dem 13. Jahrhundert und in ihrem Rokokointerieur kann man wertvolle Wandmalereien sehen.

Kostel sv. Víta / Kirche St. Veit

Obec **Drmoul** leží na hlavní trase Plzeň – Cheb asi 3,5 km od Mariánských Lázní. Centrum obce tvoří **kaple sv. Josefa**. Byla postavena v roce 1924 jako pamětní kaple obětí 1. světové války. Jde o stavbu pseudogotickou. Na deskách umístěných uvnitř kaple jsou jména připomínající oběti 1. světové války.

Die Gemeinde **Drmoul** (Dürrmaul) liegt an der Hauptstrecke Pilsen – Cheb etwa 3,5 km von Marienbad entfernt. Das Dorfzentrum bildet **die St. Josef Kapelle**, welche 1924 als eine Gedenkkapelle an die Opfer des Ersten Weltkrieges gebaut wurde. Es handelt sich um einen pseudogotischen Bau. Auf den Tafeln in der Kapelle finden Sie Namen der Opfer des Ersten Weltkrieges.

Kaple sv. Josefa / Kapelle St. Josef

K odpočinku láká malebné místo s vodní nádrží, kde můžete pozorovat hemžení ryb. Děti jistě využijí k relaxaci přilehlé hřiště, na které navazuje nová přístavba zrekonstruované školní budovy.
Zum Ausruhen lädt ein malerischer Ort mit einem Wasserbecken ein, wo man das Wimmeln von Fischen beobachten kann. Für Kinder ist zum Relaxen ein naheliegender Spielplatz ideal, an den ein neuer Anbau der rekonstruierten Schule anschließt.

Koncem 17. století se v obci usídlila silná židovská menšina. V letech 1800 – 1801 byla postavena židovská synagoga, která byla při Křišťálové noci vypálena. V tichosti lesa nedaleko Panského vrchu se nachází **židovský hřbitov**. Nejstarší náhrobek je zde z roku 1656. Podle dobových záznamů bylo v roce 1947 na pohřebišti celkem 690 náhrobků. K úpravě hřbitova došlo v letech 2000 – 2002. Odborníky je uznáván jako velice cenný lesní hřbitov. Mnohé návštěvníky jistě zaujme vysvětlení symbolů na náhrobcích.
Am Ende des 17. Jahrhunderts hatte sich in der Ortschaft eine starke jüdische Minderheit niedergelassen. In den Jahren 1800 – 1801 wurde hier eine jüdische Synagoge gebaut, die bei der Kristallnacht komplett

ausbrannte. In der Stille des Waldes unweit des Gipfels Panský vrch befindet sich ein **jüdischer Friedhof** – Der älteste Grabstein hier ist aus dem Jahre 1656. Laut Chroniken waren hier im Jahre 1947 an der hiesigen Begräbnisstätte insgesamt 690 Grabsteine. In den Jahren 2000 – 2002 wurde der Friedhof neuerrichtet. Von Experten wird es als ein sehr kostbarer Waldfriedhof eingeschätzt, wobei für viele Besucher bestimmt die Erklärungen der Symbole auf den Grabsteinen interessant sind.

Židovský lesní hřbitov / Jüdischer Waldfriedhof

Naučnou stezkou kolem **Panského vrchu** se zastávkami u pramenů kyselky (Panská, Potoční, Štolní) a jejich ochutnávkou se dostanete k **Panské rozhledně**. Pokud zdoláte 207 schodů, vystoupáte do výšky 40 metrů a za pěkného počasí budete odměněni překrásným pohledem na celé Mariánskolázeňsko. Rozhledna je otevřena od 15. března do 30. listopadu a vstup je zdarma. V blízkosti rozhledny najdete též několik parkovacích míst.

Einen Lehrpfad um den **Gipfel Panský vrch** mit kurzen Aufenthalten bei den Quellen einiger Sauerbrunnen (Panská, Potoční, Štolní), wo sie von dieser Quelle auch gerne kosten können, führt Sie zu dem Aussichtsturm. Falls Sie seine 207 Stufen bewältigen, werden Sie sich in 40 Metern Höhe befinden und bei schönem Wetter mit einem malerischen Blick in das ganze Marienbader Gebiet belohnt. Der Aus-

sichtsturm ist ab dem 15. März bis zum 30. November geöffnet und der Eintritt ist kostenlos, jedoch auf eigene Gefahr. In der Nähe des Aussichtsturmes finden Sie einige Parkplätze.

Panská rozhledna / Aussichtsturm auf dem Panský vrch

Obec Vlkovice leží na staré zemské stezce a vznikla na konci 12. století. Je pravděpodobné, že zdejší kraj byl osídlen již v 10. století. Hlavní obživou zde bylo vždy zemědělství. **Vlkovice** patřily pod pístovskou farnost a byly až do roku 1848 v majetku tepelského kláštera. V Pístově stojí slavný poutní kostel sv. Bartoloměje. Obec Vlkovice má doposud rozsáhlou okrouhlou náves. Na návsi se nachází na kamenném podstavci kříž z litého železa z roku 1848.

Die auf dem Königsweg liegende Gemeinde **Vlkovice** (Wilkowitz) ist am Ende des 12. Jahrhundert entstanden. Wahrscheinlich wurde diese Gegend bereits im 10. Jahrhundert besiedelt, der Hauptlebensunterhalt war hier immer die Landwirtschaft. Die Gemeinde Vlkovice gehörte zur Pfarre Pístov (Pistau) und bis zum Jahre 1848 war sie Eigentum des Klosters Tepl – In Pístov steht die berühmte Wallfahrtskirche St. Bartholomeus. Die Gemeinde Vlkovice hat bis heute einen großen rundlichen Dorfplatz, auf welchem sich ein Gusseisenkreuz auf einem Steinsockel aus dem Jahre 1848 befindet.

Náves Vlkovice / Dorfplatz Vlkovice

Pokud projedete Martinov, kde je také na návsi kříž vysoký 4 metry a je na něm plastika Krista, dostanete se asi po jednom kilometru k **Rainovu mlýnu**. První zmínka o něm je z roku 1621. Dnešní budova je z roku 1922. Mlýn fungoval dříve jako restaurace a výletní kavárna pro lázeňské hosty. Současní majitelé se snaží tuto památku zrekonstruovat a nabízejí i ubytování.

Wenn Sie die Ortschaft Martinov (Martinau) durchfahren, wo Sie auf dem Dorfplatz ein 4 m hohes Kreuz mit einer Kristusplastik sehen, kom-

men Sie zur **Rainmühle** (Rainův mlýn). Die Mühle wurde zum ersten Mal 1621 erwähnt, das heutige Gebäude stammt aus dem Jahr 1922. Sie funktionierte früher als ein Restaurant und Ausflugs-Café für die Kurgäste, die jetzigen Inhaber versuchen das Gebäude zu rekonstruieren und bieten auch eine Unterkunft an.

Rainův mlýn / Rainmühle

Zádub – Závišín, dvě obce dnes spojené v jednu, patřily stejně jako Vlkovice do majetku tepelského kláštera. V 19. století byly v obci vybudovány výletní a zájezdní hostince pro návštěvníky z Mariánských Lázní. V místech dnešního rybníka stávala údajně lípa, která měla v obvodu 29 metrů. Několik let sloužil pařez této lípy jako taneční parket. Jistě i dnes najdete v obci Zádub – Závišín dobrou gastronomii. Pokud byste do této oblasti zavítali v zimě, můžete využít udržované běžecké tratě.

Die zwei Ortschaften **Zádub – Závišín** (Hohendorf-Abaschin), heute zu einer Gemeinde verbunden, waren genauso wie Vlkovice im Besitz des Klosters Tepl. Im 19. Jahrhundert wurden in der Ortschaft Ausflugsgaststätten und Ausspannen für die Besucher Marienbads errichtet. Ungefähr dort, wo sich heutzutage ein Teich befindet, stand früher eine Linde, deren Umfang angeblich stolze 29 Meter betrug. Einige Jahre lang diente der Lindenbaumstumpf als ein Tanzparkett. Auch heute noch finden Sie auf jeden Fall in Zádub – Závišín eine gute Gastronomie. Falls Sie diese Gegend im Winter besuchen, erwarten Sie hier gut gepflegte Langlaufloipen.

Zádub – Závišín alej / Hohendorf-Abaschin Allee

Text: Zdeňka Rabochová
Překlad: Eva Špalová
Foto: Karolína Duschková, Josef Pavlovic
DTP, tisk: Euroverlag s.r.o.
Zhotovitel: Pilsenjoy s.r.o.
© 2019 Mariánskolázeňsko

/ Kontakt

Mariánskolázeňsko
dobrovolný svazek obcí
Tři Sekery 157
CZ - 354 73 Tři Sekery

E-mail: marianskolazensko@seznam.cz

www.marianskolazensko.org

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj

ZIEL ETZ
CÍL EÚS

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern – Tschechische Republik
Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)